

bijlage XIII

A. Inleiding

1. Richtlijn 91/308/EEG van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB. L 166 van 28 juni 1991*), zoals gewijzigd door richtlijn 2001/97/EG van 4 december 2001 (*PB. L 344 van 28 december 2001*).
2. Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen van geld (*Belgisch Staatsblad*, 2 september 1993), zoals deze meermaals is gewijzigd. Deze wet is nog niet aangepast aan de richtlijn 2001/97/EG van 4 december 2001, die richtlijn 91/308/CEE wijzigt.
3. Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54 van de Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Het raadgevend document van de FAG van 30 mei 2002 met de 40 (herziene) FAG-aanbevelingen, dat is uitgewerkt door de financiële werkgroep witwassen van kapitalen en ter advies wordt voorgelegd, beoogt de aanpassing van de uit 1990 daterende en in 1996 een eerste maal herziene FAG-aanbevelingen. Deze tekst dient onderzocht samen met de bepalingen in de Europese richtlijn 91/308/EEG zoals die door richtlijn 2001/97/EG¹ is gewijzigd en in het Belgische recht isomgezet².

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen³ heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het op de economische beroepen toepasselijk wettelijk en reglementair kader door het ver-

strekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering en aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

De voorzitter van de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI) heeft op 1 juli 2002 omtrent dit raadgevend document het advies gevraagd van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Aangezien de Hoge Raad slechts bevoegd is voor de economische beroepen (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten), beperkt dit advies zich tot die aspecten die betrekking hebben op de economische beroepen waarvan sprake.

B. Advies

1. Betrokken beroepen

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen stelt met voldoening vast dat de economische beroepsbeoefenaars door het FAG-document als "niet financiële ondernemingen en beroepen" worden behandeld. De Hoge Raad is inderdaad van mening dat zij als 'gatekeepers'

moeten worden beschouwd, in de betekenis zoals die in het raadgevend document van de FAG is aangegeven.

De leden van de Hoge Raad willen er niettemin de aandacht op vestigen dat het belangrijk is de reikwijdte ervan uit te breiden, zoals voorzien in de Europese richtlijn 91/308/CEE, naar belastingcon-

sulenten. Zij maken (althans in België) deel uit van de economische beroepen en spelen een fundamentele rol in de overdracht van informatie aan de Financial Intelligence Unit (FIU).

Wat de gestelde vraag betreft, is het volgens de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen aangewezen de eerste optie te volgen. Met andere woorden, de bepaling moet op alle externe boekhoudkundige beroepsbeoefenaars (inbegrepen de beroepsbeoefenaar die als auditeur een wettelijke auditfunctie vervult) van toepassing zijn.

2. Verplichting tot waakzaamheid tegenover de cliëntèle

De leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen onderschrijven het standpunt van de FAG om de externe boekhoudkundige beroepsbeoefenaars (in België de bedrijfsrevisoren, (externe) accountants, (externe) belastingconsulenten, erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten) aan dezelfde verplichtingen te onderwerpen als de financiële instellingen. Dat betekent dat de aanbevelingen 10 en 11 op hen van toepassing moeten zijn.

Bovendien onderschrijft de Hoge Raad de toepassing van de in aanbeveling 12 vastgelegde norm, namelijk dat de leden van de economische beroepen de documenten inzake verichtingen en cliëntèle minstens vijf jaar lang moeten bewaren.

3. Aangifte van verdachte verrichtingen en toegenomen waakzaamheid

Volgens de Hoge Raad voor de Economische Beroepen moeten de economische beroepsbeoefenaars zich houden aan de aanbevelingen 14 tot 19, meer bepaald wat de aangifte van verdachte verrichtingen betreft. De leden van de Hoge Raad zijn het eens dat dit concept, in navolging met de toepassing ervan op advocaten, voor de economische beroepsbeoefenaars uitgebreid zou moeten worden met de eenvoudige verrichtingen'.

Wat het bijzondere geval van de externe auditeurs betreft, stellen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen voor de aangifte van verdachte verrichtingen door externe auditeurs voor al hun activiteiten verplicht te maken.

Bovendien menen de leden van de Hoge Raad dat, wanneer een extern auditeur, een extern accountant, een extern belastingconsulent, een erkend boekhouder of een erkend boekhouder-fiscalist geconfronteerd worden met een poging tot verdachte verrichting (in de betekenis van punt 3.7.3.3), de betrokken beroepsbeoefenaar deze poging aan de Financial Intelligence Unit zou moeten aangeven, zelfs als hij beslist de voorgenomen verrichting niet uit te voeren.

Wat daarentegen de discretionaire bevoegdheid inzake het al dan niet overmaken van aangiften van verdachte verrichtingen aan de Financial Intelligence Unit betreft, zijn de leden van de Hoge Raad van mening dat de mogelijkheid moet bestaan om de aangifte van verdachte verrichtingen rechtstreeks aan de Financial Intelligence Unit over te maken, en geen enkele discretionaire bevoegdheid voor beroepsorganisaties te voorzien. In het licht van de Belgische ervaring bij verschillende economische beroepen dient te worden benadrukt dat dit rechtstreeks overmaken als succesvol kan worden beschouwd.

Wat betreft de niet-verplichting tot aangifte van een verdachte verrichting als de beroepsbeoefenaars de ermee samenhangende informatie verwerft in omstandigheden waarin hij aan het beroepsgeheim gehouden is, willen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen er de aandacht op vestigen dat in België bijna alle inlichtingen onder het zegel van het beroepsgeheim ingewonnen worden. Een dergelijke bepaling zou alle aanbevelingen dus zin- en nutteloos maken.

*
* *

Wat ten slotte de mogelijkheid betreft om de cliëntèle op de hoogte te brengen van een aangifte, steunen de leden van de Hoge Raad deze optie niet, aangezien er

een groot risico bestaat dat alle bewijsmateriaal vernietigd wordt voor de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) haar onderzoek beëindigd of zelfs maar aangevat heeft.

De leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen stellen bijgevolg voor optie 2 te volgen, en de “waarschuwing” dus niet toe te staan.

De leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen willen niettemin onderstrepen dat de externe auditeur die als wettelijke controleur van de jaarrekeningen optreedt zich in dit geval in een moeilijke situatie bevindt. Hij zou er immers toe gebracht kunnen worden jaarrekeningen zonder voorbehoud goed te keuren terwijl hij bij de Financial Intelligence Unit een aangifte deed gesteund op een verdenking. In geval de verdenking bevestigd wordt, kan het feit dat de externe auditeur de jaarrekening zonder voorbehoud goedkeurde, hoewel zich in het betrokken bedrijf criminele en frauduleuze praktijken voordeden, schade berokkenen aan de kwaliteitsperceptie van het werk dat hij in het kader van zijn taak als wettelijk controleur van de jaarrekeningen uitvoerde.

Dit soort situatie kan zich ook voordoen bij externe accountants die de feiten bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking aanklaagden - in het kader van een taak die betrekking had op de fusie, splitsing of wijziging van de juridische vorm – hoewel zij een goedkeuring verstrekten over de aard van en omstandigheden waarin de operatie werd uitgevoerd.

4. Reglementering en controle

In de huidige stand van de Belgische reglementering, wordt de controle op de verschillende categorieën van economische beroepsbeoefenaars uitgevoerd door de beroepsorganisaties.

Wat het bijzondere aspect van witwasverrichtingen betreft, werd door de wet van 11 januari 1993 een onafhankelijk controleorgaan, de Cel voor Financiële Informatieverwerking, belast met de controle van de door de beroepsbeoefenaars aangegeven zaken, opgericht.

De leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen willen de aandacht vestigen op het feit dat een nieuw extern orgaan, dat onafhankelijk is van het beroep en belast is met het onderzoek van de problematiek van de onafhankelijkheid van de wettelijke controleurs van jaarrekeningen, binnenkort zal worden opgericht krachtens een (nog niet in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerde) wet, met name de wet houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen alsook van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen. In de mate dat dit “Comité” (waarvan de naam nog niet bekend is) belast wordt met een controle *a priori* zowel als *a posteriori*, kan de wet dit comité ertoe brengen de afhankelijkheid van een extern auditeur jegens een cliënt te onderzoeken en in voorkomend geval de inschikkelijkheid, zelfs de medeplichtigheid bij potentiële financiële witwasverrichtingen blootleggen. Het zou dan ook goed zijn te onderzoeken in hoeverre de wet van 11 januari 1993 moet worden gewijzigd. Indien er operaties die met witwassen te maken hebben worden geïdentificeerd, zou de voorzitter van het ‘Comité’ zodoende verplicht kunnen worden deze inlichtingen aan de Financial Intelligence Unit over te dragen.

5. Andere bemerkingen

Wat de feedback omtrent verdachte verrichtingen betreft (zoals bedoeld in paragraaf 3.7.2) beklemtonen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen het belang dat de beroepsbeoefenaars hechten aan de opvolging van de informatie die aan de Financial Intelligence Unit (in België de CFI) wordt overgedragen. Zij stellen dan ook voor dat optie 1 van paragraaf 131 van het raadgevende FAG-document weerhouden wordt.

Bovendien willen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de aandacht vestigen op de bijzondere risico's die de beroepsbeoefenaars lopen in geval van inbreng in natura van schuld-

vorderingen of fusies van vennootschappen die slechts schuldvorderingen op hun actief staan hebben. Er moet in deze omstandigheden dan ook bijzondere waakzaamheid aan de dag gelegd worden voor zover deze schuldvorderingen gelijkgesteld moeten worden met de inbreng van geld. Deze omstandigheden hebben natuurlijk betrekking op het beroep van de bedrijfsrevisor, doch in het geval van fusies kunnen zij ook betrekking hebben op het beroep van de accountant (ingeschreven op de lijst van

externe accountants) wanneer deze gevraagd wordt een advies uit te brengen over de omstandigheden van de inbreng of de fusie. De leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen zijn dan ook vragende partij voor een grondige discussie in samenwerking met de vertegenwoordigers van de Financial Intelligence Unit (in dit geval de CFI) en de betrokken beroepsorganisaties. Deze werkwijze kan voor deze materie resulteren in normatieve voorstellen.